

Rnr 61.17
Saco
Box 2206
103 15 Stockholm

Stockholm 5 september 2017

Remissvar: Ny lag om företagshemligheter SOU 2017:45

Utredningen är ett betänkande av 2016 års utredning om skyddet för företagshemligheter.

Betänkandet i korthet

I betänkandet föreslås en ny lag om företagshemligheter som ska ersätta den nuvarande lagen (1990:409) om skydd mot företagshemligheter. Förslaget har sin bakgrund i genomförandet av EU:s direktiv om skydd för företagshemligheter (nedan direktivet). Direktivet antogs den 8 juni 2016 och syftet med direktivet är att åstadkomma en harmonisering av medlemsstaternas civilrättsliga skydd för företagshemligheter. Direktivet uppställer inga hinder mot att medlemsstaterna föreskriver ett starkare skydd för företagshemligheter, under förutsättning att vissa av direktivets artiklar efterlevs. EU-direktivet innehåller inga regler om straff.

Utöver implementeringen av direktivet föreslår betänkandet också nya bestämmelser om straff för den som utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som vederbörande har haft lovlig tillgång till följd av anställning eller uppdrag eller annan liknande grund. Detta föreslogs även i den tidigare utredningen ”Förstärkt skydd för företagshemligheter” (SOU 2008:63). Efter kritik från lagrådet ledde betänkandet inte till någon lagstiftning.

Utredningens förslag innebär en ändring av lagens definition av en *företagshemlighet* för att närmare följa EU-direktivets definition. Enligt förslaget ska en företagshemlighet vara information som inte är allmänt känd och som innehavaren vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla, och vars röjande är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende. Vidare framgår att även sammanställningar kan utgöra en företagshemlighet. Det föreslås också att det ska klargöras att information om ett förhållande som utgör brott eller annat allvarligt missförhållande aldrig är en företagshemlighet, inte heller arbetstagarens personliga erfarenhet och färdigheter.

Vidare innehåller förslaget en definition av begreppet *angrepp*, som används i lagtexten. Med angrepp avses anskaffande, utnyttjande eller röjande av företagshemligheter utan innehavarens samtycke. Med angrepp avses också import, export eller lagring av intrångsgörande varor i syfte att utnyttja dem utan samtycke. Lagen gäller enligt förslaget bara *obehöriga angrepp*.

Förslaget innehåller en rad förslag om straffbestämmelser. De nu gällande reglerna om *företagsspioneri* behålls men minimistraffet höjs. I betänkandet föreslås också nya bestämmelser om straffansvar för *olovligt utnyttjande av företagshemlighet* och *olovligt röjande av företagshemlighet*. Dessa regler om straffansvar för utnyttjande och röjande

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

gäller den som haft lovlig tillgång till hemligheten genom deltagande i en näringsidkares rörelse till följd av anställning, uppdrag eller annan liknande grund.

Betänkandet innehåller också förslag som innebär ändringar i reglerna avseende skadeståndsansvar. En nyhet är att skadeståndsansvar ska kunna drabba den som av oaktsamhet anskaffar en företagshemlighet. Förslaget innehåller också nya regler om skyddet för företagshemligheter under och efter domstolsförfaranden.

Synpunkter och kommentarer från Akademikerförbundet SSR

Lagen om företagshemligheter bygger på en avvägning mellan företagets, samhällets och de enskildas intressen. I den praktiska situationen är det i mångt och mycket anställda som befattar sig med företagshemligheter och det är därmed i huvudsak de som riskerar att drabbas av de sanktioner som följer av lagen. Frågan om nya straffregler och skadeståndsbestämmelser är därför en mycket angelägen fråga för Akademikerförbundet SSR (nedan förbundet).

Förbundet anser att förslaget innebär långtgående ändringar och en skärpning av reglerna utöver vad som krävs enligt direktivet. Förbundet är bekymrade över att de föreslagna reglerna inte i tillräcklig mån ser till arbetstagarnas intressen. Förbundet delar inte utredningens slutsats att det finns ett behov av ökad kriminalisering i den omfattning som föreslås. Genom de förslag som utredningen lämnat införs också ett system med dubbelbestraffning genom att den som bryter mot lagen kan dömas både till straff och skadestånd. Förbundet ifrågasätter om det finns behov av sådan dubbelbestraffning. Nedan följer förbundets syn på några av frågorna som behandlas i förslaget

Definitioner och begrepp

Förslaget innehåller en omformulering av definitionen av vad som utgör en *företagshemlighet*. Det är positivt med en definition som förtydligar innebörden av begreppet samt att det tydliggörs att det som utgör en arbetstagares erfarenhet och färdigheter som erhållits vid normal yrkesutövning inte är en företagshemlighet. Förbundet ser dock ändå farhågor med denna definition, då det i många situationer kan uppstå tolkningstvister avseende vad som utgör erfarenheter och färdigheter förvärvade under normal yrkesutövning, och vad som skulle kunna utgöra en företagshemlighet. Detta kan, utöver ett straff- och skadeståndsansvar, leda till andra negativa effekter för arbetstagare såsom en rädsla att byta jobb etc.

Av den föreslagna definitionen av *obehöriga angrepp* framgår att ett förhållande som utgör brott eller annat allvarligt missförhållande inte utgör en företagshemlighet. Förbundet instämmer givetvis i detta, men befarar att det kan komma att leda till tolkningsproblem vad som utgör ett allvarligt missförhållande och som således inte utgör en företagshemlighet. Förslaget riskerar att leda till att missförhållanden inte rapporteras då arbetstagarna med säkerhet inte kan veta om det kommer att bedömas som "ett allvarligt missförhållande". I direktivets artikel 5 b undantas "försummelser, oegentligheter eller olaglig verksamhet". Enligt förbundet synes detta vara ett mer vidsträckt undantag än den formulering som valts i förslaget. Förbundet anser att de undantagen bör implementeras i enlighet med direktivet.

Regler om straffansvar

Utredningens förslag innebär en utökad kriminalisering. Utöver en skärpning av företagsspioneri i form av höjt minimistraff införs också nya straffbestämmelser avseende olovligt utnyttjande och olovligt röjande av företagshemlighet. Detta anser förbundet vara

bekymmersamt. Förslagen är långtgående och det kan ifrågasättas om något reellt behov av dessa regler finns. Likaså saknas mer än enstaka exempel på situationer när reglerna, om de funnits tidigare, hade kunnat tillämpas.

Med förslaget såsom det är utformat är det inte heller helt klart vad som är straffbart och vad som inte är straffbart. Exempelvis är ett förfarande enligt den förslagna 6 § 2 st inte straffbar ”om gärningen annars var mindre allvarlig”. Några konkreta exempel på när så skulle vara fallet nämns inte i specialmotiveringen.

Förbundet instämmer således inte i utredningens förslag om utökat straffansvar. Om regler om ett utökat straffansvar ändå anses nödvändiga, borde regler för de mest allvarliga formerna av brotten vara tillräckligt.

Förbundet delar också utredningens farhågor om att förslagen om utökat straffansvar kan leda till en inlåsningseffekt för arbetstagare. Dessa regler kan bidra till att arbetstagare i mindre mån kommer att våga byta arbete i rädsla att av misstag göra angrepp på något som utgör en företagshemlighet. Vidare kan reglerna få effekten att arbetstagare med anledning av den nya lagens regler om straffansvar kan leda till att den som ser ett missförhållande inte vågar slå larm, då denne inte på förhand kan veta vad som utgör ett allvarligt missförhållande och därmed undantas lagens definition av en företagshemlighet. Förbundet anser därmed att förslaget inte i tillräcklig mån tagit hänsyn till arbetstagarnas intressen i denna intresseavvägning.

Skadestånd på grund av brott

Av 8 § i den föreslagna lagtexten följer att den som av oaktsamhet gör sig skyldig till sådant förfarande som avses i 4 § ska ersätta den skada som uppkommer genom förfarandet. Av 4 § framgår att den som olovligen bereder sig tillgång till en företagshemlighet ska dömas för företagsspioneri. Då detta brott inte inbegriper något nyttjande eller röjande torde någon ekonomisk skada inte kunna uppstå då någon av oaktsamhet berett sig tillgång till en företagshemlighet. Förbundet ifrågasätter om det finns ett behov av en bestämmelse av skadeståndsansvar vid oaktsamhetsbrott.

Arbetstagares skadeståndsansvar

Med anledningen av utredningens skärpta regler avseende såväl straffansvar som skadeståndsansvar finns det anledning att också nämna några ord om regeln om arbetstagares skadeståndsansvar. Bestämmelsen föreslås till sin lydelse inte ändras. Det kan konstateras att de mål som avgjorts där arbetstagare blivit skyldiga att betala skadestånd har det ofta rört sig om mycket höga belopp, avseende såväl ekonomiskt skadestånd som allmänt skadestånd. De allmänna skadestånden överstiger i flera mål vida de allmänna skadestånd som en arbetsgivare kan bli skyldig att betala en arbetstagare i en arbetsrättslig tvist.

I linje med den utgångspunkt som gäller inom svensk arbetsrätt, att lojalitetsplikten i ett anställningsförhållande upphör i samband med att anställningen upphör ligger regeln i den föreslagna 10 § 2 st (nuvarande 7 § 2 st). Det är mycket viktigt att principen att synnerliga skäl krävs för att en arbetstagare ska dömas till skadeståndsansvar efter att anställningen upphört upprätthålls. Förbundet menar också att det finns skäl att i fler fall tillämpa regeln om jämkning av skadestånd för arbetstagare, med anledning av de förödande konsekvenser ett skadeståndskrav i den storleken får för den enskilde.

Heike Erkers
Förbundsordförande
heike.erkers@akademssr.se

Malin Sjunnebo
Förbundsjurist
malin.sjunnebo@akademssr.se